

STAN BADAŃ NAD PRACAMI JĘZYKOZNAWCZYMI DOTYCZĄCYMI URBANONIMII LUBLINA

Anna Czapla

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

Streszczenie. Artykuł *Stan badań nad pracami językoznawczymi dotyczącymi Lublina* zbiera, pokrótce streszcza i charakteryzuje prace lingwistów o urbanonimii Lublina – o nazwie miejscowości, o nazwach części miasta (dzielnicach i osiedlach), wśród których znajduje się wiele dawnych osad oraz o wybranych typach nazewniczych (nazwach ulic, placów, obiektów usługowo-handlowych, aptek, szkół językowych). Zwraca też uwagę na potrzebę powstania monografii językoznawczej, obejmującej całościowo nazewnictwo miejskie Lublina na wzór już istniejących dla Warszawy, Rzeszowa i wielu innych miast w Polsce.

Słowa kluczowe: nazewnictwo miejskie; urbanonimia Lublina.

1. WSTĘP

Miasto Lublin obejmuje powierzchnię 147 km kwadratowych¹. Złożyło się na nią zarówno historyczne „miasto w murach”, przedmieścia, jak i osady różnego charakteru – niegdyś cieszące się niezależnością – włączone do obszaru miejskiego w różnych okresach jego dziejów. Należy tu wymienić: Abramowice, Bronowice, Czechów, Czuby, Dziesiątą, Felin, Głusk, Hajdów i Zadębie (dziś wspólna nazwa dla jednej wsi Hajdów-Zadębie), Kalinowszczyznę, Konstantynów, Kośminek, Ponikwodę, Rury, Sławin, Sławinek, Szerokie, Śródmieście, Tatary, Wrotków, Zemborzyce, Węglin, Wieniawę oraz Za Cukrownią². Obecnie w jego granicach znajduje się 27 dzielnic oraz 128 osiedli administracyjnych, bogactwo ulic, niemało placów, kościołów, cmentarzy, parków, ogródków działkowych,

¹ T. RADZIK, A. WITUSIK, *Wstęp*, w: *Lublin w dziejach i kulturze Polski*, red. T. Radzik, A. Witusik, Lublin 1997, s. 5.

² A. SOCHACKA, *Rodowody lubelskich dzielnic*, w: *Lublin w dziejach*, s. 405-418.

obiektów sportowych, gospodarczych itd., których *nomina propria* stanowią jego szatę.

2. TOPONIMIA LUBLINA

Toponomastyka to dział onomastyki, której przedmiotem są geograficzne nazwy miejsc – toponimy. Rozumie się przez nie miana obiektów fizjograficznych zamieszkałych przez człowieka i anojkonimów, w tym nomenklaturę w obrębie jednostek administracyjnych, takich jak miasta i wsie. Zatem w obrębie toponimów wyróżnia się nazwy miejscowe, terenowe, górskie, wodne oraz nazewnictwo miejskie i wiejskie.

Termin *nazewnictwo miejskie* należy odnosić do „określonego zbioru nazw, wyodrębniającego się z klasy nazw własnych jako całość o wewnętrznym skorelowaniu elementów, co nadaje mu systemowy charakter”³. Jak ujmuje to Kwiryna Handke, nazewnictwo miejskie „jest szczególnym zapisem dziejów miasta i z tego względu zasługuje na ochronę, tak jak zabytki materialne”⁴. Obok terminu *nazewnictwo miejskie* funkcjonują także inne, takie jak: *toponimia miasta* lub *toponimia miejska* oraz *urbanonimia*.

2.1. O URBONIMIE LUBLIN

Językoznawcy wypowiadali się dotychczas przede wszystkim na temat samej nazwy grodu, której zapisy pojawiają się dopiero w XII-XIII w.⁵ Etymologię *Lublina* przedstawił Stefan Warchoń⁶, opowiadając się za pierwotną postacią **Lub̥lin̥* od męskiego **Lub̥lja*. Autor zajmuje się także przymiotnikiem *lubelski*, który nigdzie w źródłach nie jest notowany jako **lubliński*. To stwierdzenie następnie koryguje Maria Karpluk, podając staropolskie przykłady takiego przymiotnika⁷. Etymologię *Lublina* od antroponimu *Lubla* < **Lubja* albo **Lub̥l̥*

³ K. HANDKE, *Nazewnictwo miejskie*, w: *Polskie nazwy własne. Encyklopedia*, red. E. Rzetelska-Feleszko, Warszawa–Kraków 1998, s. 283.

⁴ Taż, *Nazewnictwo miejskie – świadek epoki i cenny zabytek*, „Ochrona Zabytków” 3-4(2004), s. 125.

⁵ *Nazwy miejscowe Polski: historia, pochodzenie, zmiany*, t. IX, red. K. Rymut, B. Czopek-Kopciuch, Kraków 2013, s. 207.

⁶ S. WARCHOŃ, *Pochodzenie i znaczenie nazwy Lublin*, „Rocznik Lubelski” 4(1961), s. 7-20.

⁷ M. KARPLUK, *Relikty prasłowiańskiego i epentetycznego w staropolskich nazwach miejscowych*, „Onomastica” 9(1964), s. 53-54.

podał Stanisław Rospond⁸, nieco później uzupełniając swój wywód jeszcze o możliwą podstawę męską⁹. Podsumowując, urbonim *Lublin* to nazwa dzierżawcza, czyli kryjąca w swej formie imię pierwotnego właściciela, pochodząca od antroponimu **Lubla* lub **Lubel*, z sufiksem *-in*, te natomiast są skrótami od imion złożonych typu *Lubomir*, *Lubogost*. Pierwszy zapis *de Lubelnia* (1198 roku) jest zagadkowy, może zlatynizowany.

2.2. O NOMENKLATURZE CZĘŚCI MIASTA

Już w 1962 roku ukazał się artykuł Mieczysława Buczyńskiego *Nazwy dzielnic i przedmieść Lublina*¹⁰, w którym autor omówił kilkadziesiąt nazw funkcjonujących na początku lat 60. ubiegłego stulecia, włączając również określenia zapomniane. Do topograficznych Buczyński zalicza: *Choiny*, *Czechówkę*, *Krakowskie Przedmieście*, *Lwowskie Przedmieście*, *Piaski*, *Podzamcze*, *Zadębie* oraz *Zimne Doły*, do kulturalnych (współcześnie używa się terminu kulturowy) – *Czwartek*, *Majdan Tatarski*, *Majdan Wrotkowski*, *Nowiny*, *Słomiany Rynek*, *Stare Miasto*, dzierżawczych – *Bazylianówkę*, *Białkowską Górę*, *Bielszczyznę*, *Czechów*, *Firlejówkę*, *Hajdów*, *Kalinowszczyznę*, *Lemszczyznę*, *Probstwo*, *Sierakowszczyznę*, *Symbolówkę* i *Wrotków*, deminutywnych – *Majdanek*, *Sławinek*, pamiętkowych – *Helenów*, *Kazimierz*, *Konstantynów*, *Kośminek*, *Wieniawę* oraz *Wiktoryn*, etnicznych – *Tatary*, patronimicznych – *Abramowice*, *Bronowice*, wieloznacznych – *Rudnik*, *Trześniów*, *Węglin* i *Żmigród*, niejasnych – *Dziesiątą* i *Ponikwodę*.

Wśród urbanonimów reprezentujących części miasta w opracowaniu S. Warchoła znalazły się jedynie *Glusk*, *Podzamcze* i *Wieniawa* ze względu na charakter monografii traktujący o miastach Lubelszczyzny¹¹. W niniejszej książce *Glusk* etymologizuje się jako nazwę dzierżawczą od antroponimu *Gluch* z formantem *-sko*, *Podzamcze* – kulturową urobioną od wyrażenia przyimkowego *pod zamkiem* przy pomocy sufiksu *-*ęje*, natomiast *Wieniawę* jako toponim o charakterze pamiętkowym od herbu Leszczyńskich *Wieniawa*.

Wiele onimów obecnych dzielnic sklasyfikował Czesław Kosyl w pracy *Nazwy miejscowe dawnego województwa lubelskiego*¹². W książce odnajdziemy ety-

⁸ S. ROSPOND, *Ze studiów nad polską toponomastyką*. X. Lublin, „Język Polski” 42(1962), s. 165-168.

⁹ TENŻE, *Słownik etymologiczny miast i gmin PRL*, Wrocław 1984, s. 193.

¹⁰ M. BUCZYŃSKI, *Nazwy dzielnic i przedmieść Lublina*, „Rocznik Lubelski” 5(1962), s. 251-268.

¹¹ S. WARCHOŁ, *Nazwy miast Lubelszczyzny*, Lublin 1964.

¹² CZ. KOSYL, *Nazwy miejscowe dawnego województwa lubelskiego*, Wrocław 1978.

mologię i źródła filologiczne dla następujących części Lublina (dawnych osad): *Abramowice, Bronowice, Jakubowice, Zemborzyce* (patronimiczne); *Czechów, Glusk, Hajdów, Kalinowszczyzna, Lemszczyzna, Pliszczyn, Sierakowszczyzna, Sławin, Wrotków* (dzierżawcze); *Ponikwoda, Zadębie* (topograficzne); *Czwartek, Kazimierz, Rury, Wieniawa, Wola Sławińska, Wólka Abramowicka* (kulturowe); *Tatary* (etniczna); *Sławinek, Węglinek* (deminutywne), *Prawiedniki* (zawodowa); *Rudnik* (dwuznaczna) oraz *Dziesiąta* (niejasna).

Anna Czapla i Zuzanna Wośko w artykule *Skąd się wzięły nazwy obecnych dzielnic i osiedli Lublina?*¹³ opisują miana dzielnic posiadających formalny status nadany im 23 II 2006 roku. Od tego momentu Lublin podzielony jest na 27 jednostek pomocniczych o statusie dzielnic. Podział ten wprowadziła Rada Miasta Lublin uchwałami od nr. 889/XXXVIII/2006 do 915/XXXVIII/2006. W granicach dzielnic administracyjnych znajdują się zwyczajowe dzielnice i osiedla.

Obszary te noszą określenia nieistniejących już osad (np. *Bronowice*) lub miana obecnych wsi, które graniczą z Lublinem i częściowo zostały włączone do miasta (np. *Wólka Abramowicka, Pliszczyn*). Istnieją także osiedla powstałe współcześnie, których nazwy mają związek z krajobrazem miasta (np. *os. Skarpa*) bądź zostały nadane konwencjonalnie (*os. Mickiewicza*). Większość stanowi jednak nomenklatura o motywacji realnoznaczeniowej, dlatego do podziału mian lubelskich dzielnic i osiedli posłużyła klasyfikacja znaczeniowa nazw miejscowych Witolda Taszyckiego¹⁴ (z późniejszymi zmianami).

Omawiana praca nie jest pierwszą próbą opracowania nazw dzielnic Lublina, o czym wspomniano wyżej. Mimo istnienia tych wszystkich cennych publikacji nowe omówienie onimii części Lublina było potrzebne. Od czasu ukazania się wcześniejszych opracowań minęło wiele lat: w granicach miasta znalazły się kolejne obszary, a wraz z nimi pojawiły się nowe określenia, niektóre onimy trzeba było na nowo zinterpretować, inne zaś zostały zwyczajnie pominięte przez poprzednich badaczy. Luką, która szczególnie wymagała uzupełnienia, był brak opracowań mian osiedli – przy dosyć rzetelnym opisaniu dzielnic analizy nie doczekały się *Szerokie* i *Za Cukrownią* – ze względu na to, że to nomenklatura dosyć młoda. Nazwy dzielnic i osiedli Lublina przedstawiono w układzie alfabetycznym, w formie słownika.

¹³ A. CZAPLA, Z. WOŚKO, *Skąd się wzięły nazwy obecnych dzielnic i osiedli Lublina?*, w: *Centra i peryferia w opisach językoznawczych*, red. F. Czyżewski, M. Olejnik, H. Pelcowa, Lublin 2016, s. 13-35.

¹⁴ W. TASZYCKI, *Słowiańskie nazwy miejscowe (ustalenie podziału)*, Kraków 1964.

Nie można też zapomnieć o wkładzie historyków, szczególnie o artykule Anny Sochackiej *Rodowody lubelskich dzielnic* czy serii *Dzieje Lubelszczyzny*¹⁵. W swoim szkicu autorka pisze, że „nie sposób przedstawić historii wszystkich podlubelskich osad wchłoniętych przez miasto, warto jednak pokazać ich początki, by zdać sobie sprawę z kierunków i form zagospodarowywania najbliższej, ściśle z Lublinem związanej okolicy”¹⁶. Na marginesie swoich rozważań wypowiada się również na temat genezy nazw. Wątpliwości budzą jedynie dwie z wielu podanych etymologii dotyczące *Bronowic* i *Wrotkowa*. Traktuje się te nazwy jako kulturowe, oznaczające miejsca usytuowania zapór w postaci bron i wrót¹⁷, natomiast bardziej prawdopodobna wydaje się ich interpretacja jako mian odosobowych.

2.3. O WYBRANYCH TYPACH NAZEWNICZYCH

Mieczysław Buczyński w 1966 roku opublikował swój artykuł, będący pokłosiem pracy magisterskiej, napisanej w 1962 roku pod kierunkiem prof. Pawła Smoczyńskiego¹⁸, poświęcony nazwom ulic i placów Lublina. W toponomastyce polskiej, i w ogóle słowiańskiej, hodonimom w tamtych czasach poświęcano niewiele uwagi. Tym bardziej wydaje się cenna publikacja Buczyńskiego, wykorzystująca źródła obejmujące okres od 1530 do końca roku 1962. Znajdujemy w niej materiał ciągły z interesującego nas zakresu (720 hodonimów), obejmujący prawie wszystkie zachowane nazwy ulic, rejestrujący oboczne postaci urbanonimów, a także występujące wśród nich tendencje nazwotwórcze, np. oboczności strukturalne, elipsę pewnych członów nazwy itp. Dawniejsze hodonimy autor dzieli na pięć grup: 1. utworzone od określeń topograficznych (*Głęboka*, *Lipowa*, *Północna*, *Szeroka*); 2. od mian budowli i innych obiektów kulturalnych, obok których przebiegały ulice (*Foksal*, *Garbarska*, *Jatecka*, *Olejna*, *Za Młynkiem*); 3. od nazw własnych (*Boczna Głębokiej*, *Misjonarska*, *Świątoduska*, *Zamojska*, *Żmigród*); 4. od wyrażen związanych z kulturą materialną, społeczną i duchową (*Plac Musztry*, *Nowy Rynek*, *Przewozowa*, *Pierwsza*, *Druga*); 5. od grup ludzi należących do jednego cechu lub jednej narodowości (*Czapnicza*, *Ruska*). Wśród nowych hodonimów wyodrębnia trzy dalsze grupy: 1. pamiątkowe, nadane dla

¹⁵ *Dzieje Lubelszczyzny*, t. III: *Słownik historyczno-geograficzny województwa lubelskiego w średniowieczu*, oprac. S. Kuraś, Warszawa 1983; *Dzieje Lubelszczyzny*, t. IV: *Osady zaginione i o zmienionych nazwach historycznego województwa lubelskiego*, oprac. S. Wojciechowski, A. Sochacka, R. Szczygieł, Warszawa 1986.

¹⁶ A. SOCHACKA, *Rodowody lubelskich dzielnic*, s. 406.

¹⁷ Tamże, s. 407.

¹⁸ M. BUCZYŃSKI, *Nazwy ulic i placów Lublina*, „Onomastica” 11(1966), s. 136-181.

uczczenia wybitnych jednostek, zasłużonych organizacji, wielkich wydarzeń historycznych (*Hempla*, *Lopacińskiego*); 2. wtórne, niemające uzasadnienia treściowego w Lublinie, przeniesione z innych miast (*Pawia*, *Solna*) lub tworzone mechanicznie według jakiegoś wzoru (*Dożynkowa*, *Sielankowa*); 3. kompleksowe, tj. całe grupki mian jednego typu (*Bohaterów Monte Cassino*, *Harcerska*, *Rady Delegatów*) określających zespół ulic, świeżo wytyczonych w nowej dzielnicy.

Adam Siwiec w swojej monografii *Nazwy własne obiektów handlowo-usługowych w przestrzeni miasta*¹⁹ opisuje w jej dwunastej części *Nazwy sklepów i placówek usługowych w Lublinie*. Podstawę materiałową dla autora stanowi blisko tysiąc imion własnych spisanych z szyldów, witryn, tablic reklamowych w centrum Lublina, w Śródmieściu, częściowo też na Starym Mieście i na osiedlach. Uwzględnione w opisie branże to m.in. sklepy z konfekcją, galanterią, torebkami, futrami, pracownie mody, sklepy obuwnicze, jubilerskie, zakłady optyczne, gabinety fryzjerskie, kosmetyczne i solaria, usługi kserograficzne, drogerie i perfumerie, delikatesy, sklepy spożywcze, monopolowe, mięsne i rybne, warzywnicze, papiernicze, z zabawkami, meblarskie, zoologiczne, muzyczne, sportowe, kwaciarnie, apteki, księgarnie, restauracje, bary i puby oraz kawiarnie.

W rozpatrywanym materiale pierwszą grupę stanowią chrematonimy wtórne, równobrzmiące: z imionami ludzi (*Alina* – zakład fryzjerski, *Ada* – salon mody damskiej), nazwiskami (*Bogusz* – delikatesy), postaciami historycznymi (*Kleopatra* – kosmetyki, *Delfina* – firma cukiernicza), współczesnymi postaciami medialnymi (*Messi* – sklep odzieżowy), fikcyjnymi (*Kmicic* – sklep z koszulami), mitologicznymi (*Afrodyta* – salon fryzjerski), obiektami geograficznymi (*Rzym* – lombard, *Europa* – restauracja), miejscami mitycznymi (*Hades* – restauracja). Drugą natomiast stanowią te, które przynależą do apelatywnego złoza języka, a odnoszą się do: owoców i warzyw (*Banan* – sklep z owocami i warzywami), kwiatów (*Azalia* – kwaciarnia), minerałów i kamieni szlachetnych (*Koral* – pracownia jubilerska), słodczy, wyrobów cukierniczych (*Beza* – cukiernia) oraz produktów gastronomicznych (*Krokiecik* – bar).

W omawianym materiale autor zauważa następujące tendencje nazwotwórcze: używanie słownictwa potocznego (*Kreskówka* – outlet z rzeczami dla dzieci, *Zwierzak* – handel i usługi zoologiczne); używanie zdrobnień (*Firaneczka* – szycie firan, *Witaminka* – apteka); kolokwializację języka (*Babski Świat* – kafejka, *Male Żarcie* – bar, *Cycuch* – sklep z bielizną); używanie słownictwa książkowego (*Melanż* – delikatesy, *Bibelot* – rękodzieło artystyczne, *Meritum* – pub i restauracja) oraz poza językiem ojczystym preferowanie angielszczyzny (*Authentic*

¹⁹ A. SIWIEC, *Nazwy własne obiektów handlowo-usługowych w przestrzeni miasta*, Lublin 2012.

Men – sklep z modą dla panów, *City* – solarium, *Dream* – garnitury męskie); rzadsze korzystanie z francuszczyzny (*Art Deco* – studio fryzjersko-kosmetyczne, *Mirage* – sklep z garniturami), wyrazów włoskich (*Bella Bellissima* – pizzeria, *Dolce Vita* – restauracja), hiszpańskich (*Belleza* – salon urody), w znikomym stopniu z orientalnych (*Al sham* – restauracja, *Sang* – bar), bałkańskich (*Pleskavica* – bałkańskie przysmaki) oraz klasycznych (*Acerna* – pizzeria). Zwraca uwagę na brak nomenklatury niemieckiej (poza jednym przykładem *Sofort-Optyk*), rosyjskiej i ukraińskiej.

Autorki Anna Czapla i Agnieszka Kutyla w artykule *Nazwy lubelskich aptek*²⁰ opisały miana 234 współczesnych lubelskich aptek w układzie synchronicznym. Materiał do opisu został zgromadzony na podstawie aktualnego rejestru aptek objętych nadzorem Lubelskiego Inspektoratu Farmaceutycznego oraz eksploracji w terenie. Przedstawione nazwy zostały zestawione z firmonimami już opracowanymi: poznańskimi, wiedeńskimi, krakowskimi, bydgoskimi i gdańskimi w celu wykazania istniejących podobieństw i różnic charakterystycznych dla onimii omawianego typu. Autorkom udało się ustalić typy semantyczne realnoznaczeniowe i nierealnoznaczeniowe. Do tych pierwszych zaliczono miana związane z położeniem punktu (*Apteka na Błoniach*, *Apteka Świt*), z własnością (*Łozowscy Apteka*, *Dbam o zdrowie*), z roślinami o właściwościach leczniczych lub upiększających (*Apteka Alga*, *Apteka Urtica*), z gotowymi produktami farmaceutycznymi (*Apteka Aspirynka*, *Witaminka*), z czasem założenia (*Apteka 2000*), z godłem apteki (*Apteka pod Różą*), z imionami starochrześcijańskimi (*Apteka św. Łukasza*), osobami boskimi (*Apteka Dzieciątka Jezus*), starożytnymi lekarzami (*Avicenna Apteka*), z wywoływaniem przez miano asocjacji (*Nasza Apteka*, *Apteka Rodzinna*), z określonymi atrybutami (*Apteka Uroda*, *Apteka Zdrowie*), z obiektami astralnymi, alchemią (*Apteka Astra*, *Apteka Delta*) oraz zawierające człon *farm* (*Multi-Farm*, *Sanofarm*). Do drugiej grupy nazw z nierealistyczną motywacją nazwotwórczą zaliczono pochodzące od nierzeczywistych i mitologicznych postaci (*Apteka Dr Max*) oraz nierzeczywistych farmaceutyków (*Apteka Panaceum*).

Warto też wspomnieć o artykule Natalii Sosnowskiej *Uwagi o perswazji w ulotkach reklamujących szkoły językowe*²¹, w którym autorka opiera się na nomenklaturze lubelskiej. Materiał do niego pochodzi z 61 ulotek reklamowych, zebranych głównie w roku akademickim 2006/2007, dodatkowo w roku poprzed-

²⁰ A. CZAPLA, A. KUTYLA, *Nazwy lubelskich aptek*, „Roczniki Humanistyczne” 60(2012), z. 6, s. 75-85.

²¹ N. SOSNOWSKA, *Uwagi o perswazji w ulotkach reklamujących szkoły językowe*, w: *Język w marketingu*, red. K. Michalewski, Łódź 2008, s. 374-382.

nim bądź w 2004/2005. Publikacja skupia się nie tyle na analizie strukturalnej czy semantycznej nazw, ile na ich charakterze reklamowym. Wymienia więc miana szkół językowych o charakterze perswazyjnym (*Akademia Języków Obcych i Kultur Narodów, Szkoła Języków Europejskich, Euro Edukacja, Euro-Forum, Top English School*), slogany szkół językowych (*Poznaj język – zdobądź świat*), mówi o sposobach zwracania się do adresata ulotek, stylizacjach perswazyjnych, nagromadzeniu wyrazów atrybutywnych oraz wykorzystaniu języków obcych.

3. ZAKOŃCZENIE

Lublin w przeciwieństwie do wielu miast Polski, np. Warszawy²², Rzeszowa²³, niestety, nie doczekał się jeszcze monografii językoznawczej, tak pożądanej w kontekście obchodzonego jubileuszu siedemsetlecia miasta. Mam tu na myśli całościowy opis szaty onimicznej Lublina, obejmujący miana obiektów komunikacyjnych (ulice, ronda, mosty, wiadukty, przystanki i dworce PKS i PKP, przystanki komunikacji miejskiej), nazwy miejsc zamieszkałych – ojkonimów (przedmieścia, dzielnice, osiedla administracyjne, nieformalne części miasta, osiedla deweloperskie), określenia obiektów niezamieszkałych – anojkonimów (nazwy terenowe, hydronimy), miana miejsc sztucznie wydzielonych (place, parki, ogrody, ogródki działkowe, cmentarze) oraz nazwy ważnych punktów w mieście (posesje, obiekty sakralne, pomniki i rzeźby, obiekty obronne i wojskowe, obiekty gospodarcze oraz obiekty sportowe). Te wszystkie nazwy stanowią językowo-kulturowy obraz miasta, a jednocześnie są zapisem dziejów Lublina, utrwalonych przez *nomina propria*.

BIBLIOGRAFIA

- Buczyński M., *Nazwy dzielnic i przedmieść Lublina*, „Rocznik Lubelski” 5(1962), s. 251-268.
 Buczyński M., *Nazwy ulic i placów Lublina*, „Onomastica” 11(1966), s. 136-181.
 Czapla A., Kutyla A., *Nazwy lubelskich aptek*, „Roczniki Humanistyczne” 60(2012), z. 6, s. 75-85.
 Czapla A., Wośko Z., *Skąd się wzięły nazwy obecnych dzielnic i osiedli Lublina?*, w: *Centra a peryferia w opisach językoznawczych*, red. F. Czyżewski, M. Olejnik, H. Pelcowa, Lublin 2016, s. 13-35.
Dzieje Lubelszczyzny, t. III: *Słownik historyczno-geograficzny województwa lubelskiego w średniowieczu*, oprac. S. Kuraś, Warszawa 1983.

²² K. HANDKE, *Słownik nazewnictwa Warszawy*, Warszawa 1998.

²³ A. MYSZKA, *Urbanonimia Rzeszowa. Językowo-kulturowy obraz miasta*, Rzeszów 2016.

- Dzieje Lubelszczyzny*, t. IV: *Osady zaginione i o zmienionych nazwach historycznego województwa lubelskiego*, oprac. S. Wojciechowski, A. Sochacka, R. Szczygieł, Warszawa 1986.
- Handke K., *Nazewnictwo miejskie*, w: *Polskie nazwy własne. Encyklopedia*, red. E. Rzetelska-Feleszko, Warszawa–Kraków 1998.
- Handke K., *Nazewnictwo miejskie – świadek epoki i cenny zabytek*, „Ochrona Zabytków” 3-4(2004), s. 115-126.
- Handke K., *Słownik nazewnictwa Warszawy*, Warszawa 1998.
- Karpluk M., *Relikty prasłowiańskiego i epentetycznego w staropolskich nazwach miejscowych*, „Onomastica” 9(1964), s. 29-63.
- Kosyl Cz., *Nazwy miejscowe dawnego województwa lubelskiego*, Wrocław 1978.
- Lublin w dziejach i kulturze Polski*, red. T. Radzik, A. Witusik, Lublin 1997.
- Myszka A., *Urbanonimia Rzeszowa. Językowo-kulturowy obraz miasta*, Rzeszów 2016.
- Nazwy miejscowe Polski: historia, pochodzenie, zmiany*, t. IX, red. K. Rymut, B. Czopek-Kopciuch, Kraków 2013.
- Rospond S., *Słownik etymologiczny miast i gmin PRL*, Wrocław 1984.
- Rospond S., *Ze studiów nad polską toponomastyką*. X. *Lublin*, „Język Polski” 42(1962), s. 165-168.
- Siwec A., *Nazwy własne obiektów handlowo-usługowych w przestrzeni miasta*, Lublin 2012.
- Sochacka A., *Rodowody lubelskich dzielnic*, w: *Lublin w dziejach i kulturze Polski*, red. T. Radzik, A. Witusik, Lublin 1997, s. 405-418.
- Sosnowska N., *Uwagi o perswazji w ulotkach reklamujących szkoły językowe*, w: *Język w marketingu*, red. K. Michalewski, Łódź 2008, s. 374-382.
- Taszycki W., *Słowiańskie nazwy miejscowe (ustalenie podziału)*, Kraków 1964.
- Warchoń S., *Nazwy miast Lubelszczyzny*, Lublin 1964.
- Warchoń S., *Pochodzenie i znaczenie nazwy Lublin*, „Rocznik Lubelski” 4(1961), s. 7-20.

THE STATE-OF-THE-ART IN LINGUISTIC RESEARCH INTO LUBLIN'S URBANONYMY

Abstract. The article collects and briefly summarizes the linguistic research into Lublin's urbanonyms – names of towns and cities, names of parts of the city, among which many old settlements of selected nomenclature types can be found (names of streets, squares, buildings of commerce and services, pharmacies, language schools). The article also draws attention to the need for a linguistic monograph embracing the urban nomenclature of Lublin, similar to the already existing monographs on Warsaw, Rzeszów, and many other Polish cities.

Key words: urban nomenclature; Lublin's urbanonyms.

Translated by Hubert Kowalewski